

PRINTER -VÄIKENE PRINTERISÕNASTIK

Kirjutas Isahiir
Monday, 14 November 2005

Väikene printerisõnastik

ANSI (American National Standards Institute) character set ANSI märgistik. Windowsis kasutatav Ameerika Riikliku Standardiinstituudi (USA) kehtestatud 8-bitine kodeeritud märgistik.

ASCII (American Standard Code for Information Exchange). Standardkood tekstiinfo kodeerimiseks.

ASCII character set ASCII märgistik andmetöötlemise ja vahetuses faktiliselt standardiks kujunenud märgistik (7- või 8-bitise koodiga); laiendatud ASCII sisaldab kuni 256 märki

automatic interface switching automaatne liidese ümberlülitus, paljude mitme liidese printerite lisaomadus

bar code vöökood O erijämedustest püstkrüpsudest riba ehk vöödina moodustatud koodisõna, mida loetakse skaneeriva seadme abil; tuntumad standardid on UPC-A, UPC-E, EAN-13, EAN-8, CODE39, ITF, CODABAR

bit-mapped graphics bitrastergraafika -graafikakujutise formeerimine üksikpunktidest (pikselitest); teiseks võimaluseks on vektorgraafika (objektorienteeritud graafika)

bitmap[ped] font bitrasterkiri, rasterkiri- kiri, mis rajaneb bitrastergraafikal; teiseks võimaluseks on vektorgraafikal põhinev skaleeritav font, mille suurust saab kergesti varieerida

bleeding [värvi] ülevalgumine paberi (kujundi) servani prinditavale objektile (joonisefailis) üle paberi (kujundi) serva ulatuvate ribade lisamine, et lõplikus väljatrükis ei jääks paberi servale (kujundite kokkupuutejoonele) valget riba

bold(face) paks kiri kirjalaad, milles märke rõhutatakse tumeduse või paksusega
carriage return (CR) tagasijooks -prindipea või [ekraani]kursori naasmine rea algusesse (ASCII kood 13); enamik tekstiprotsessoreid ja opsüsteem MS-DOS kasutavad seda kombinatsioonis paberi edasinihutamise või reavahetusega (line feed, LF - ASCII kood 10), et viia prindipea või kursor rea lõpust järgmise rea algusesse.

cartridge kassett -värvilindi, tooneri, värvi või ketta mahuti või kest

cartridge font kassettkiri -printerile kassetiga (väikese trükkplaadi ehk kaardina selleks ettenähtud pesasse) lisatav kiri

Centronics interface Centronicsi liides -standardne arvuti rööpliides, mida kasutatakse paralleelseadmete, tavaliselt printerite ühendamiseks (Centronics oli põhiline printerite tootja mikroarvutite algaastail)

character generator märgigeneraator -püsimalu, mis genereerib kuvatavaid või prinditavaid märke

character map kirjamärkide tabel -näiteks Windowsis on sellenimeline abiprogramm, mis kuvab märgitabeli

character set märgistik -terviklik märkide kogum, mida saab kasutada programmis ja mis on arvutiga tuvastatav, võib sisaldada tähti, numbreid, kirjavahemärke ja erimärke; ühte märgistikku saab kodeerida mitmel viisil

CMYK (Cyan Magenta Yellow Black) CMYK-mudel -värvimudel, milles värvusi kirjeldatakse nelja subtraktiivse põhivärvuse (tsüaansinine, madzentapunane, kollane ja must) seguna ja mida kasutatakse muuhulgas värviprintimisel

code page, code table kooditabel -kodeeritud märgistiku esitus tabeli kujul; MS DOS 3.3-s kasutusele võetud süsteem, kus lisaks põhimärgistikule (koodilehekülj 437) saab mallu laadida muid märgistikke (kooditabeleid) täiendavate, sealhulgas rahvuslike märkidega; enamik rahvuslike märke on koodilehel 850 (selle teisendiks on ka mõnedesse printeritesse sisseehitatud eesti kooditabel)

color matching värvisäilitus -menetlus, et tagada värvuste muutumatus üleminekul ühest keskkonnast teise (RGB-monitorilt CMYK-prindile)

color printer värviprinter -värviprintimist võimaldav printer

color separation värvieristus, värvilahutus -värviprintimisel üksikutele osavärvidele vastavate trükirastrite (värvikihtide) loomine

friction feed hõõrdvedu -paberi etteveoviis maatriksprinterites (tavaliselt plastik- või kummirulli abil)

fuser kuumuti -kinnistussõlm laserprinterites, mis sulatab tooneri paberi külge

GDI-printer -printer, millel on sisseehitatud toetus Windowsi GDI-le (*Graphical Device Interface*); enamik Windowsi rakendusi kasutab GDI-d ekraani rasterkujutise loomiseks, nii et pole mingit vajadust printimisel väljundit konverteerida muule kujule (näiteks PCL või PostScripti vormingusse). GDI- printerid ei vaja suurt sisemälu ega võimsat kontrolleri, mis teeb nende hinna eriti soodsaks

gray scale, grey scale halliskaala -musta ja valge vaheliste halltoonide astmik; halliskaala meetodil tekitatakse varjud ja halltoonid rastripunktidele halltoonide bittkoodi omistamisega (mitte mustade punktide suuruse või tiheduse muutmisega)

handshaking kätlus, kviteering -kahe seadme vahelisele andmeedastusele eelnev protseduur side ettevalmistamiseks

hard copy püsikoopia -prinditud dokument või koopia infost, mis on arvutis

horizontal resolution rõhtsuunaline lahutusvõime -printeris mõõdetakse punktides tolli kohta (dpi), kuvaril pikselites (rea kohta)

HP-compatible printer HP-ühilduv printer -Hewlett Packardi printerina töötav mõne muu firma printer

HP-GL (Hewlett Packard Graphics Language) -vektograafikakeel plotterite ja printerite juhtimiseks; levinuim versioon on GL/2

HP-PCL -populaarne printerite leheküljekirjelduskeel; HP arendas selle LaserJet-printerite jaoks, PCL 1 - PCL 4 kasutavad rasterkirja, PCL 5 aga kontuurkirja

imagesetter kujutisprinter, filmiprinter -trükiseade suure punktilahutusega (kuni 3540 dpi) väljundi saamiseks paberil või filmil (kilel); kuna enamik filmiprintereid toetab PostScripti, saab PostScript-laserprinterit kasutada mustandikoopiategemiseks enne lõppkoopia printimist kalli filmiprinteriga

imaging unit, image drum kujutistrummel -valgustundliku trumliga seadis laserprinterites

impact printer löökprinter -printer, mis tekitab märke värvilindi löömise vastu paberit, nt. nõelmaatriksprinter, öisprinter, reaprinter

ink 1. trükivärv, värv 2. tint

inkjet printer jugaprinter, tindiprinter -printeritüüp, milles kujutise loomine toimub kiiresti kuivava vedela tindiga (trükivärvi) pihustamisega andmekandjale (paberile)

ink ribbon värvilint -nõelmaatriks- ja termosirdeprinteris trükivärviga immutatud lint, mis printimisel liigub prindipea eest läbi; tavaliselt on paigutatud plastmassist kassetti ja liigub ringiratast, sest lindisilmusel puuduvad algus ja lõpp

Intellifont -HP printerite juhtimiskeele PCL 5 koosseisu kuuluv skalaarsete kirjade kogu

interface liides -vahend (seade, programm) ühenduse loomiseks eri üksuste vahel, nt. arvuti ja printeri või muu välisseadme vahel

IrDA (Infrared Data Association) infrapunaliidese standard -standard andmete ülekandmiseks ilma kaablita, infrapunakiirguse abil

italic(s) kursiiv, kaldkiri -paremale kaldu tähtedega kiri

label printer sildiprinter, kleebiseprinter -spetsiaalne printer aadresside ja muu taolise info printimiseks sildi- või kleebisepaberile

landscape rõhtpaigutus, rõhtvorming -paberilehe paigutus laiupidi (pikem külgrõhtsalt)

laser printer laserprinter -löögita printer, mis valgustundlikule pinnale suunatud laserkiire abil tekitab peidetud kujutise, mis seejärel muudetakse nähtavaks tooneri abil ja kantakse ning kinnistatakse paberile või muule andmekandjale

LCD (liquid crystal display)-printer LCD-printer -laserprinterit taoline printer, kus kujutise tekitamiseks valgustundliku trumli pinnale kasutatakse mitte laserit, vaid vedelkristallelementidest koosnevat paneeli (LCD)

LED (light-emitting-diode)-printer LED-printer -laserprinterit taoline printer, kus kujutise tekitamiseks valgustundliku trumli pinnale kasutatakse mitte laserit, vaid valgusdiodpaneeli

ledger -USA-s kasutatav paberiformaat (11x17 tolli)

legal -1. USA-s kasutatav paberiformaat (8,5x14 tolli); 2. Juriidiline märgistik mitmetes printerites

letter -USA-s kasutatav paberiformaat (8,5x11 tolli)

letter quality (LQ) tähe kvaliteet, esinduskvaliteet -(maatriksprinterite kõrgeim) prindi

kvaliteediklass

line feed (LF) reavahetus -paberi nihutamine prindipea ees rea võrra edasi või kursori nihutamine ekraanil rea võrra allapoole

line printer reaprinter -printer, milles prinditakse üks rida korraga; tänapäeval on kasutusest kadumas, sest reeglina töötab vaid ühe kirjaliigiga ja ei prindi graafikat

line spacing reasamm, reavahe -teksti naaberriidade (alusjoonte) vaheline kaugus

Linotronic -kujutisprinterilevinud tüüp, mille lahutusvõime ulatub 3000 dpi-ni (või enamgi); kasutusel peamiselt trükiteenusbüroodes

LocalTalk -Macintosh-arvutite võrgustruktuur, mida toetab AppleTalk-võrguprotokoll

lpm (lines per minute) rida minutis -prindikiiruse ühik, mida kasutatakse peamiselt kassaprinterite puhul

LPT -arvuti (PC) operatsioonisüsteemis rööpliidesega ühendatud printerite identifikaator (algselt sõnadest line printer terminal)

monospaced font > fixed-pitch font

MTBF (mean time between failures) keskmine tõrketeta tööaeg (töövältus) -printerite puhul mõõdetakse tundides

near letter quality (NLQ) lihtkvaliteet -prindi kvaliteediklass (9-nõelastel maatriksprinteritel kõrgeim)

non-impact printer löögitu printer -printer, milles prindijälge ei tekitata mehaanilise löögi tagajärjel (nt. juga- ja laserprinter)

object-oriented graphics objektorienteeritud graafika -kujutis(ed), mida kirjeldatakse vektoritega (vt. vector graphics), mitte aga bittrastrina

orientation orientatsioon -prindi paigutusviis leheküljel (nt. rõht- või püstpaigutus)

outline font kontuurkiri -kiri, mille puhul kirjamärgid esitatakse (matemaatiliste valemitega kirjeldatud) piirjoonte abil; kontuurkirjad on kergesti skaleeritavad

overhead > transparency

page lehekülg, lehepoogen, leht

page description language lehekülje kirjelduskeel, küljenduskeel -keel, mille abil kirjeldatakse prinditava lehekülje sisu ja küljendust (vormingut); tuntumad on PostScript ja HP PCL; nii PostScripti kui ka PCL uuemad versioonid kasutavad objektorienteeritud graafikat, mis tähendab, et nad kirjeldavad lehekülge geomeetriliste objektide (jooned, kaared, ringid jne.) mõistetes

page printer leheprinter, leheküljeprinter -printer, milles lõplik printimine (värvaine pealekandmine) toimub korraga terve lehekülje ulatuses (nt laser- ja LED-printerid)

Pantone Matching System (PMS) Pantone süsteem -Pantone poolt väljatöötatud standardiks kujunenud meetod ekraani- ja prindivärvide sobitamiseks värvitabelite abil; PMS hõlmab nii koht- (ehedaid) kui ka protsessivärvusi (vt. CMYK) ning on kasutusel polügraafias

paper feeder paberisöötur -seadis lehtpaberi automaatseks ettesöötmiseks printeris

paper length lehekülje pikkus -paberilehe pikema serva mõõtmed

paper size paberi formaat -paberimõõt (nt A3, legal)

paper skip paberi tühivedu -paberi printimiseta edasivedu printeris

paper tray paberisalg -sahtel paberi hoidmiseks printeris enne selle automaatset ettesöötmist

parallel interface rööpliides, paralleelliides -liides, mille kaudu edastatakse binaarkujul märgi bitid korraga eraldi teid (juhtmeid) mööda

parallel printer rööpliidesprinter -rööpliidese abil ühendatav printer

park parkima -lintpaberit printeri paberiteelt ajutiselt kõrvaldama

PCL > HP-PCL

PCMCIA (personal computer memory card international association) -väikeste PC-kaartide standard

pen plotter suleplotter -plotter, milles joonistamiseks kasutatakse spetsiaalses sulehoidjas hoitavaid sulgi

pica piika -1. trükinduse mõõtühik =1/6 tolli =12 punkti; 2. Püsisammuga kirja samm 10 märki tolli kohta (cpi)

pitch (character pitch, dot pitch) samm (tähesamm, punktisamm) -püsisammuga kirjade korral prinditud märkide arv tolli kohta, tavaliselt 10 (piika) ja 12 (eliit); proportsionaalkirjadel puudub sammuväärtus; graafikas punktisamm näitab pikselite vahekaugust kuvaril - mida väiksem, seda teravam on kujutis

pixel (picture element) piksel -graafikakujutise üksikpunkt

plotter plotter -erineb printerist sellega, et tõmbab sulega pidevaid jooni, mitte punktiirrida

point punkt -polügraafias kasutatav mõõtühik (USA-s 1/72 tolli ehk 0,353 mm, Euroopas 0,376 mm)

point size > typeface size

portrait püstpaigutus, püstvorming -paberilehe paigutus pikkupidi (pikem külg püstsuunas)

POS (point-of-sale) terminal kassaterminal, müügiterminal -seade müügitehingu automatiseerimiseks, kus kasutatakse kassaprinterit

PostScript -Adobe'i poolt väljatöötatud lehekülje kirjelduskeel; PostScript Level 2 toetab ka värviprinti

ppm (pages per minute) lehekülge minutis (lk/min) -prindikiiruse ühik

previewer prindi eelvaatur -arvutiprogrammi osa (käivitatakse tavaliselt menüükäsuga), mis võimaldab näha ekraanil jooksvat lehekülge sellisena, nagu ta saadakse prindituna

primary color põhivärvus -aditiivse värvimudeli puhul on nendeks punane, roheline ja sinine (RGB)

printer printer -arvuti trükiseade: seade, mis trükib teksti või graafilisi kujutisi andmekandjale

printer driver printeridraiver -printerit juhtprogramm

print[er] engine prindimehhanism -printerit täiturmehhanism, mis tegelikult kannab kujutise paberile (andmekandjale)

printer font printerikiri -kiri, mida ei kuvata ja mida kasutatakse ainult printeris; printerifondi kasutamisel on ekraanil näha temaga sarnane ekraanikiri (ekraanifont)

print preview prindi eelvaade -prinditava lehekülje kujutis arvutiekraanil

Print Screen (key) -standardse PC sõrmis, mis võimaldab printida ekraanil oleva kujutise

process colors protsessivärvid -neli subtraktiivset põhivärvust CMYK- mudelis, mille puhul kõiki värvitoone kirjeldatakse nende nelja värvuse seguna; kasutusel ofsettrükkimisel ja värviprinterites

proportional font proportsionaalkiri -kiri, milles märgiruum sõltub märgi laiuusest

pull tractor vedav traktor (veok) -matriksprinterites veok ääreperforatsiooniga lintpaberi edasiveoks

push tractor tõukav traktor (veok) -matriksprinterites veok ääreperforatsiooniga lintpaberi edasiveoks

raster raster -kahemõõtmeline punktmassiiv

raster font > bitmap[ped] font

raster graphics > bitmapped graphics

raster image processor (RIP) rasterkujutise protsessor -riist- ja tarkvara kombinatsioon vektorkujutise muundamiseks rasterkujutiseks

resident font sisekiri, residentkiri O printeri püsimalus olev (printerisse sisseehitatud) kiri

resolution lahutusvõime, eraldusvõime -prindi või ekraanikuva eristatuse aste; printeris mõõdetakse punktides tolli kohta (dpi) rõht- ja püstsuunas; kuvaril mõõdetakse pikselites rõht- ja ridades püstsuunas

ribbon > ink ribbon

Sans Serif -seriifideta kiri, groteskkiri - kiri, mille märkide joonte otstes puuduvad seriifid (väikesed põikkriipsukesed)

scalable typeface, scalable font skaleeritav kiri, vektorkiri -kiri, mille suurust (kraadi või sammu) saab kergesti muuta; levinuimad skaleeritavad kirjad on kontuurkirjad, nt. PostScript- ja TrueType-kirjad

SCSI (Small Computer System Interface) SCSI-liides -standardne liides PC laiendussiinile, millega võib ühendada kõvakettaid, CD-ROM-i, skannereid ja ka printereid

serial interface jadaliides, järjestikliides -liides, mille kaudu edastatakse binaarkujul märgi bitid järjestikku

serial printer jadaprinter, järjestikprinter -printer, mis on ühendatud arvuti jadapordi abil

serif seriif -põikkriips tähe põhijoone otsas

shadow (style) varjutatud kiri -kirjalaad

sheet feeder > cut-sheet feeder**smoothing** silumine -printerites kasutatav tehnoloogia nurkjoonte ümardamiseks**soft copy** hetkkoopia -dokumendi või muu arvutis oleva info kuva**soft font > downloadable font****solid ink printer, (wax printer, phase-change printer)** vahaprinter, tahke**tindiprinter** -värviprinteri liik, mis toimib sulatades vahataolist tahket trükivärvi (tinti) ja seejärel seda paberile pihustades**sound pressure (noise level)** helisurve (müranivoo) -füüsikaline suurus, mida kasutatakse ka printerite töömüra iseloomustamiseks ja mida mõõdetakse akustilistes detsibellides dB(A)**spooler** spuuler -programm printivoogude juhtimiseks; hea spuuler võimaldab muuta dokumentide järjestust printisabas ja printimistööd ära jätta**spot color** kohtvärv, seguvärv -värvitoon, mille määratlemiseks ja printimiseks kasutatakse oma trükivärvi (mitte põhivärvuste segu); kohtvärvide kasutamine on efektiivne vaid siis, kui trükkida on vaja 1-3 värvust**subscript** allindeks, alapaigutus, alakiri -kirjalaad, mille tunnusteks on vähendatud kirjakraad ja allapoole nihutatud alusjoon**superscript** ülaindeks, ülapaigutus, ülakiri -kirjalaad, mille tunnusteks on vähendatud kirjakraad ja ülespoole nihutatud alusjoon**thermal printer** termoprinter -printeritüüp, milles kujutis tekitatakse kuumutatud nõelu vastu soojustundlikku paberit tõugates**thermal transfer printer** termosiidprinter -termoprinteri eriliik, kus trükivärvi sulatatakse andmekandjale mitte vahetu kontakti teel, vaid vahepealse värvilindi või kile kuumutamise**toner** tooner -laser- ja LED-printerites kasutatav tahmataoline värvipulber**toner cartridge** toonerikassett -toonerit sisaldav (tavaliselt plastist) kest või karp**tractor feed** perfovedu -maatriksprinterites kasutatav paberivedu ääreperforatsiooniga lintpaberi jaoks**transparency** kile, film, lüümik -printerites ja grafoprojektorites kasutatav läbipaistev andmekandja**TrueType** -Apple'i ja Microsofti poolt loodud skaleeritavate fontide tehnoloogia, mis on tunduvalt odavam kui PostScript, sest ei vaja lisautiliiti või mikroprotsessori juhitud interpretaatorit; TrueType-fonte toetavad kõik Windowsi variandid ja Macintoshi operatsioonisüsteem**typeface** kirjatüüp -tähemärkide põhijoonise tüüp, näiteks Times, Swiss, Orator jt.**typeface family, font family** kirjapere -sama kirjatüübi, kuid suuruselt (kraadilt) ja kirjalaadilt erinevate fontide kogum**typeface size** kirjakraad, kirjasuurus - kirja kõrgus punktides**typeface style, character attribute** kirjalaad, kirja atribuut - kirjatüübist ja kirjasuurest sõltumatu kirja teisend (kald-, paks-, topeltlai, topeltkõrge, varjutatud, allajoonitud, läbikrüpsutatud, tihe-, üla-, alakiri jms.)**typesetting** trükiladu -kujutis- ehk filmiprinteri (Linotronic, Varityper vms.) kvaliteetsete montaaživalmis koopiategemine raamatute trükkimiseks trükikojas; PostScript-laserprinteri lahutusvõimest piisab vaid vähenõudlike trükiste, nagu ajalehed, õpikud, juhendid, brošüürid jne. valmistamiseks**underline** allajoonitud -kirjalaad, mida iseloomustab joon tähtede all**user-defined** kasutaja määratud, kasutaja defineeritud -arvutikasutaja poolt valitud või välja valitud (näiteks printeris märgid)**vector font** vektorkiri, vektorfont -kiri, mille märke esitatakse matemaatiliselt, vektorikogumina; teiseks võimaluseks on bittrasterkiri**vector graphics** vektorgraafika -graafiliste kujutiste loomine koosnevana kindlatest objektidest (jooned, ringid, ellipsid jne.), mis talletatakse matemaatiliselt vektorikogumina**vertical resolution** lahutusvõime püstsuunas -printeris mõõdetakse punktides tolli kohta (dpi), kuvaril ridades**Windows character set > ANSI character set****Windows-printer > GDI-printer****Windows Printing System (WPS)** -programmirühm, mille abil Windowsis töötav arvuti suhtleb printeriga; paljud uued nn. Windows- või GDI-printerid toimivad otse WPS kaudu

WYSIWYG (what-you-see-is-what-you-get) -"saad, mida näed" - arvutisüsteemi võime printida kuva võimalikult sarnaselt; tegelikult väga küsitava väärtusega termin, sest tegemist on füüsiliselt täiesti erinevate keskkondadega ja kujutise loomise mehhanismidega

WYSIWIP (what-you-see-is-what-you-print) -"prindid, mida näed" -arvutisüsteemi võime printida värve nii nagu nad monitori ekraanil paistavad; väga ebamäärane termin, sest eeldab igal juhul eriprogrammi kasutamist monitori ja värviprinteri kalibreerimiseks, mille tulemus sõltub paljudest asjaoludest

Kasutatud kirjandus:

Jaak Pihlau "Printerid"

KOMMENTAARID

Powered by [Azrul's Jom Comment](#)

Viimati uuendatud (Thursday, 24 November 2005)

Sulge aken